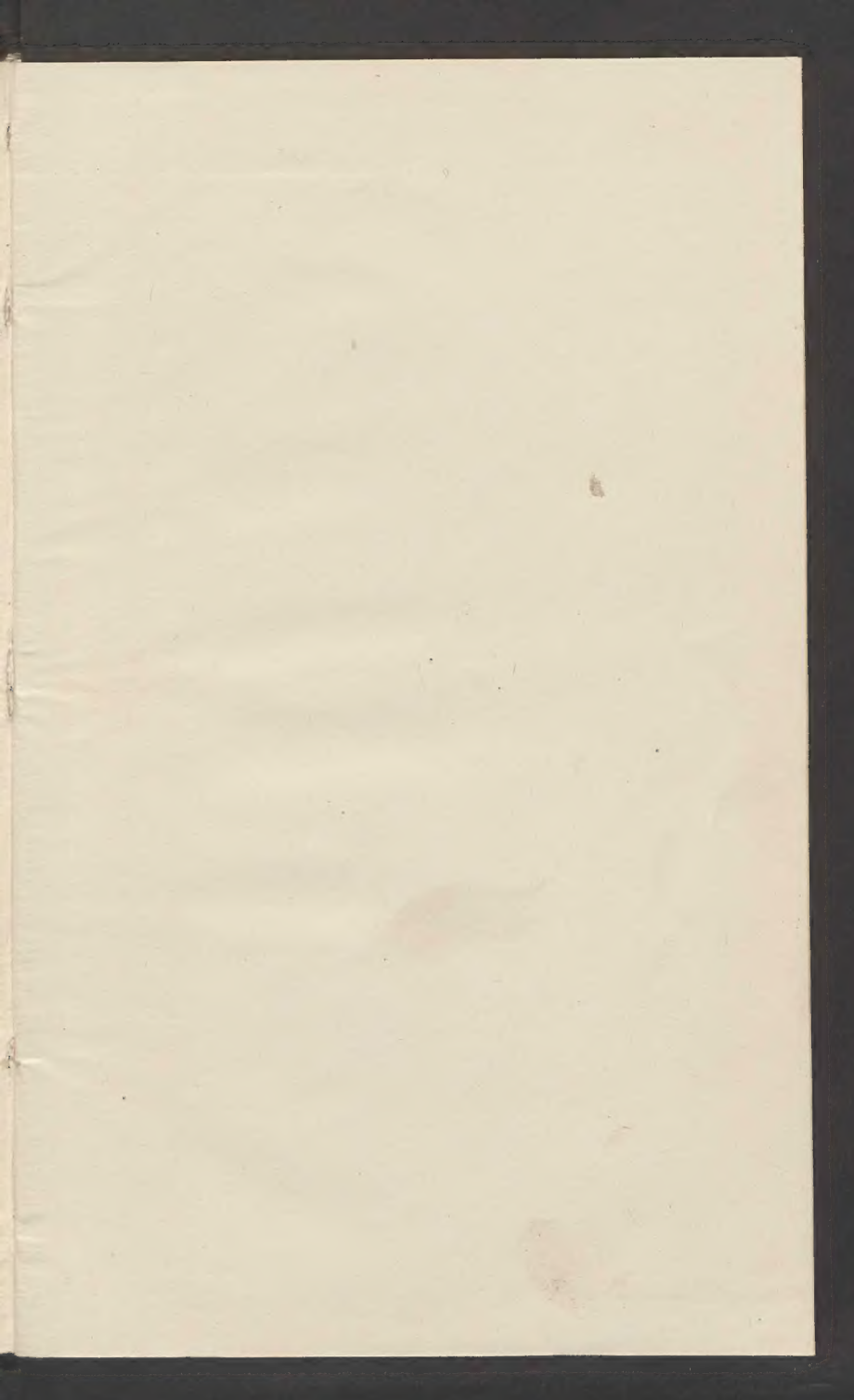

Sagaen om
Gunnlaug Orms-
Tunge og Skalde-
Ravn.

S a g a e n

om

Gunnlaug Ormstunge og Skalde-Navn.

Overfat fra Gammelnorff

af

O. Rygh.

Udgivet af

Selskabet for Folkeoplysningens Fremme.

Tillægshefte til „Folkevennen“,

ottende Aargang 1859.

LANDSBÓKASAFN

Kristiania.

Trykt i P. T. Møllings Bogtrykkeri.

1859.

Indledning.

Omtrent ved Aaret 800 begyndte de nordiske Vikinger at slaa sig ned paa Verne vest og nord for Skotland, paa Syderøerne, Orknøerne, Shetland og Færøerne, hvor det var vanskeligt at opdage og tugte dem, og hvor de kun havde kort Vel at seile for at naa Skotlands, Irlands og Englands Kyster, som de helst herjede. En af de Vikinger, der havde nedsat sig paa Færøerne, Nordmanden Radd-Ødd, blev paa en Reise fra Norge til sit Hjem af Storm drevet langt fra sin Vel mod Nordvest og kom til et ukendt og ubeboet stort Land med høie Fjelde; det var Island, og Radd-Ødd blev saaledes den første nordiske Mand, som satte sin Fod paa Landet. Dette var i Begyndelsen af Harald haarfagres Regjering i Norge, omtrent ved 867. Flere Vikinger fulgte snart den af Radd-Ødd tilfældigt fundne Vel. En af dem, Nordmanden Floke Vilgerdsøn, gav Den Navnet Island, som den siden har baaret. Island ligger langt mod Nord, omtrent i Høide med Egnene fra Throndhjemsfjordens Munding til Sydgrændsen af Salten i Norge; denne nordlige Vælggenhed, den skarpe Havluft, de høie Fjelde, som opfylde Den, og den paa mange Steder stenede eller myrlandte Jordbund gjør Landet lidet skikket til Dyrling. Men Vikingerne tyktes det dog indbydende nok; de fandt Fisk i Mængdevis i Fjordene, Elvene og Vandene, Stov mellem Fjeldet og Fjæren, Sælver og Fuglevar og græsrigge Volde. Desuden var det just paa denne Tid, at Harald haarfagre forenede Norges Land under sin mægtige Haand; de norste Høvdinger, som under hans strenge Herredomme ikke længere, som før, kunde raade sig selv i Norge, lyttede derfor gjerne til den loffende Beskrivelse, Vikingerne gav af det nye opdagede Land. Den første, som satte Bo paa Island, var Nordmanden Ingulf Ormsøn fra Fjordene (saa kaldtes da Nord- og Søndfjord). Han flyttede ud i Aaret 874. Mange fulgte efter, saa at Landet i de følgende sexti

Nar blev fuldt bebygget. Nybyggerne tilegnede sig saa meget af det ubeboede Land, som de syntes sig at behøve; dette kaldtes at tage Land (nema land), og Indflytterne fik deraf Navnet Landnamsmænd. Næsten alle Landnamsmændene vare Nordmænd. Det Hovdingevælde, som Kong Harald havde gjort Ende paa i Norge, blev nu flyttet over til Island. Den norfke Stormand, som drog hid, tog gjerne med sig sine talrige Husfolk, Frigivne og Trælle og var paa Island, som før i Norge, baade geistligt og verdsligt Overhoved for disse og for de fattigere og mindre anseede Nybyggere, som slog sig til ham; han forestod altsaa baade Hovet (Templet) og Thinget. Hovdingens Navn paa Island var Gode, og hans Værdighed kaldtes Godord. Island var saaledes delt i ligesaamange adskilte Stater, som der fandtes Gøder, hver med sin Lov. Men det kunde ikke gaa an ret længe at bo saa nær sammen uden fælles Lov og Ret; derfor besluttede Islændingerne snart at stifte et Thing for det hele Land og faa en almindelig Lov istand. Dette Arbejde betroedes til den lovfærdige Alfliot, som i Aaret 927 satte en Lov og indrettede et Thing for hele Island. Dette Thing skulde holdes hvert Aar ved Midsommerstid, paa den sydvestlige Kant af Landet, paa Lovberget ved Draraaen nær ved dens Udløb i Thingvold- eller Olusvandet, og kaldes Althinget. Althinget havde den øverste dømmende, lovgivende og styrende Magt, som udøvedes ikke af den hele Thingalmue, men af Lagretten, som bestod af Gøderne med endel af dem opnævnte Bisbøder. Forsædet i Lagretten havde den af Gøderne valgte Lovsigemand; han skulde desuden hvert Aar fremsige en Deel af Loven for den forsamlede Thingalmue (Loven var nemlig endnu ikke skreven), saa at han blev færdig med den hele Lov senest i tre Aar. Saaledes blev Island, hvad man nu vilde kalde en Republik, hvori Storhovdingerne havde Magten. Den unge Stat trivedes godt og Folkemængden steg raskt. Mod Slutningen af det tiende Aarhundrede begyndte Kristendommen at forkyndes paa Island og vandt snart mange Tilhængere. Den for Omvendelsesverket ivrige norfke Konge Olaf Trygvesson gjorde sig megen Umage for at faa Kristendommen almindelig indført ogsaa paa Island, og paa hans Opfordring udvirkede Islændingerne Gisfur hvite og Hjalte Skeggesøn den Lovtagen paa Althinget Aar 1000.

Islændingerne drev ei meget Agerbrug, men nærede sig mest

af Fædrift og Fiskeri. Hvad det fattige Land ei kunde give dem, hentede de fra andre Lande paa sine hyppige Udenlandsfarter, dels ved fredelig Kjøbmandsfærd, hvori endog Høvdingesønner tog Del for at vinde Formue og lære fremmede Lande og Folk at kende, dels efter gammel Vis med væbnet Haand som Vikinger. Ikke mindre bevæget var ofte Livet paa Island selv; thi Høvdingernes gamle Selvraabighed standsedes ikke ved Alfjots Lovgivning, men viste sig fremdeles i idelige Stridigheder, Thingtrætter og Drab; det ene Drab brog gjerne det andet efter sig, da Islændingen som alle Folk, der hørte til den store germaniske Stamme, ansaa det for en Pligt for den Dræbtes Slægtninge at hevne Drabet paa Drabsmanden eller hans Slægt, hvis de ikke vilde lade sig stille tilfreds med Bod af Penge eller Penges Bærd til Erstatning for den tabte Slægtning. Denne Drabshevn blev neppe nogetsteds saa hyppigt udøvet som paa Island.

Dette bevægede Liv baade ude og hjemme tilligemed Dens affides Beliggenhed stærkede Islændingernes aandelige Sands. Ingen af den nordiske Folkstammes Afdelinger har overgaaet dem i Færdighed i Digtekunsten (Skaldkunst, Skaldskab) og i Iver for at opbevare Mindet om Fortidens Begivenheder i Kvæder og Fortællinger (Sagaer); derfor kan ogsaa til Islændingernes Ros siges, at de have gjort Mest for at bevare vore Forfædres aandelige Eiendom til vore Dage. De islandiske Skalde færdedes omkring overalt i Norden og i de tilgrænsende Lande, hvor den nordiske Tunge forstøbes, hvad Hæderabgite til Høvdingernes Pris og blev rigeligt belønnede med Gæstfrihed og gode Gaver. Allerede temmelig tidligt uddøde Skaldesangen i Norge, og Islændingerne udøvede siden saagodtsom alene denne vanskelige Kunst. Ogsaa af de til vor Tid bevarede Sagaer skriver den største Del sig fra Island. Hvad merkeligt der foregik under Islændingernes Dine eller fra det fjerne spurgtes til deres D, hørtes der med Begjærlighed, fortaltes fra Mund til Mund og fik snart under den mundtlige Overleverelse en fast Form. Saaledes blev det da til en Saga, som tro bevaredes i Hukommelsen og gjennem mange Slægtfølger atter og atter blev fortalt. Først i det tolvte Aarhundrede begyndte man at nedskrive Sagaerne; men Sagafortællingens Livlighed, Trobertighed og Simpelt ved vidner endnu om, at de fleste af dem opstod og i lang Tid alene bevaredes i Folkets Mund. Det var et blot sin egen

Os Begivenheder, som Islændingerne bevarede i Sagaen; de hørte og fortalte ligesaa gjerne, hvad de spurgte om det, der stede hos de andre nordiske Folk og især hos det norske, med hvilket de altid vedblev at fele sig nær forbundne ved Blodets, Sprogets og det stadige Samværens Bånd. Foruden de egentlige islandske Sagaer stulpe vi derfor Islænderne en Række af norske Kongesagaer og enkelte Fortællinger om Begivenheder i andre nordiske Lande.

Sagaen om Gunnlaug Ormstunge og Skjalde-Ravn, som her gives Folkevennens Læsere i Oversættelse, breder sig, som vi vil se, blot om islandske Begivenheder. Sagaens Hovedpersoner, Gunnlaug, Ravn og Helga, hørte til de mægtigste Hovdingeætter paa Dens sydvestlige Kant, omkring den store Færefjord. Gaardene Borg og Gilsbakke, Helgas og Gunnlaugs Fædrenegaarde, ligge ved Borgarfjorden, den nordligste af Færefjordens Arme, Borg ved selve Fjorden, Gilsbakke ved Hvítaaen, som falder ud i Borgarfjorden; Mosfell, Ravns Hættegaard, ligger noget sydligere, et Stykke op fra Færefjorden. De fleste af de Begivenheder, Sagaen fortæller, foregik strax efter Kristendommens Indførelse paa Island. Gunnlaug er rimeligvis født i Aaret 987; hans første Udenlandsfart, da han var atten Aar gammel, falder altsaa i Aaret 1005, hans Hjemkomst og Helgas Bryllup med Ravn Høsten 1009, Holmgangen paa Althinget 1010 og Gunnlaugs og Ravns Død 1012.

Gunnlaugs Saga er en af de ældste, smukkeste og bedst fortalte blandt de islandske Sagaer. Den er kort og simpel; men, saa fjern den Tid er, hvortil den blev til, vil den dog som ethvert egte Stykke af vore Forsædres aandelige Arv gjøre et hjemligt Indtryk paa enhver norsk Læser; thi vi se snart, at vi, uagtet vi nu ere komne saa langt forud for de gamle halvbedenske Islændinger, som Sagaen fører frem for os, endnu dog ere deres aandelige Frænder i Ondt som i Godt.

Sagaen om Gunnlaug Ormstunge og Skalde-Ravn.

En Mand hed Thorstein; han var Søn af Egil Skallgrimsøn; hans Moder hed Asgerd Bjørnsdatter. Thorstein boede paa Borg i Borgarfjorden; han var en rig Mand og en stor Høvding, forstandig, sagtmodig og befindig i alt, hvad han tog sig for. Han var ei usædvanlig stærk eller stor af Vægt, som hans Fader Egil, men var dog en udmerket Mand og afholdt af Almuen. Thorstein var en fager Mand; han havde lyst Haar og vakre Dine. Hans Hustru hed Jofrid og var en Datter af Gunnar Livesøn; hun var atten Aar gammel, da Thorstein fik hende, og var da Enke; hendes første Mand var Thorodd, Lunge=Odds Søn; med ham havde hun havt en Datter, som hed Hungerd og blev opfostret hos Thorstein paa Borg. Jofrid var en rask Kvinde; hun havde mange Børn med Thorstein, men faa af dem vedkomme denne Saga; ældst af deres Sønner var Skule, en anden hed Rolfvein, en tredie Egil.

Saa er sagt, at der en Sommer kom et Skib ind i Guvaa=Øset; Styresmanden hed Bergfinn og var norssk af Øst; han var en forstandig og rig Mand og paa den Tid noget tilaars. Thorstein Bonde red ned til Skibet; det var her som ellers, at han raadede mest, hvor der var Kjøbstevne. Østmændene¹⁾ tingede sig Kost omkring

¹⁾ Saa kaldte Islændingerne Nordmændene, fordi de kom fra Øst til Island.

i Bygden; men Styresmanden bad om at faa være paa Borg, og Thorstein tog imod ham. Bergfinn var faa-mælt, medens han var der om Vinteren, men Thorstein behandlede ham godt. Østmanden havde stor Moro af at tyde Drømme. En Dag ud paa Vaaren spurgte Thorstein Bergfinn, om han vilde gjøre ham Følge op under Balfjeld; thi der var dengang Borgsfjordingernes Thingsted, og Thorstein havde faaet Bud om, at Bæggene i hans Thingbod ¹⁾ vare faldne ned. Østmanden svarede, at han gjerne vilde være med. De red da selv tredie med nogle af Thorsteins Huskarle ²⁾ op under Balfjeld til en Gaard, som heder Grenjar; der boede en fattig Mand, som hed Atle og var Thorsteins Leilanding. Thorstein bad Atle om at hjælpe dem med Arbeidet og tage Spade og Haffte med. Atle gjorde saa. Da de kom til Bodtomterne, tog de alle til at arbeide og reiste Bæggene op igjen. Det var hedt Solstinsveir om Dagen, saa at Arbeidet faldt strengt for Thorstein og Østmanden. Da de havde reist Bæggene, satte de sig ned paa Tomten; Thorstein sovne og bar sig ilde i Søvn. Østmanden, som sad ved Siden af ham, lod ham nyde sin Drøm tilende; da han vaagnede, var han meget udmattet. Østmanden spurgte, hvad han havde drømt, siden han bar sig saa ilde, medens han sov. Thorstein svarede: Det er ikke værdt at merke paa Drømme. Da de red hjem om Avelten, spurgte Østmanden igjen Thorstein, hvad han havde drømt. Hvis jeg fortæller dig Drømmen, svarede Thorstein, saa skal du tyde den, sliq som den er. Østmanden sagde, at han skulde prøve paa det. Da sagde Thorstein: Jeg drømte, at jeg var paa Borg og stod ude

¹⁾ Paa Thingstederne pleiede Høvdingerne at have opsat Bøber, hvort de boede, medens Thinget holdtes.

²⁾ d. e. Tjenestekarle, i den Tid som oftest Trælle.

paa Tønet udenfor Husdøren; da saa jeg oppe paa Møningen en fager og deilig Svane, som jeg syntes var min, og tyktes den mig en kostelig Skat. Dernæst saa jeg en Drn flyve ned fra Kjeldet; den stevnede til Borg og satte sig ved Siden af Svanen og var venlig mod den, og hun tyktes mig at synes vel derom. Jeg saa, at Drnen havde sorte Dine og Jernklør; den syntes mig at se kjæk og modig ud. Siden saa jeg en anden Fugl komme flyvende fra Syd; den fløi ogsaa til Borg, satte sig paa Huset ved Siden af Svanen og vilde gjøre sig tilvens med den; det var ogsaa en stor Drn. Da denne kom, blev den, som var der før, strax hidsig, og de sloges hvast og længe; jeg saa, at de begge blødde. Saa endtes denne Leg, at de faldt ned fra Møningen hver til sin Kant, og vare de da begge døde; men Svanen sad igjen bedrøvet og sorgfuld at se til. Dernæst saa jeg en Fugl flyve fra Vest; det var en Falk. Den satte sig hos Svanen og var blid mod den; siden fløi de begge tilsammen bort til samme Kant, og jeg vaagnede. Denne Drøm tyktes mig lidet merkkelig, sagde Thorstein; kan hælde, at den varsler om Stormveir, som skal mødes i Luften fra de samme Kanter, hvorfra Fuglene tyktes mig at komme flyvende. Gi tror jeg at du tyder Drømmen ret, sagde Østmanden. Syd den da, som dig tyktes rimeligst, sagde Thorstein, og lad mig høre. Da sagde Østmanden: Fuglene maa være Menneskefølgjer; ¹⁾ din Hustru er nu med Barn og vil føde et fagert og deiligt Pigebarn, som du kommer til at holde meget af; gjæve Mænd vil komme for at beile til din Datter fra de samme Kanter, hvorfra Drnene tyktes dig at flyve; de vil fatte stor Kjærlighed til

¹⁾ Bore Forfædre tænkte sig, at ethvert Menneske havde en Følgje d. e. en beskyttende Aand, som man ofte forestillede sig i Dyrestikkelse.

hende og kæmpe om hende og begge omkomme i denne Kamp. Siden vil en tredie Mand komme fra den Kant, hvorfra du saa Falken flyve, og heile til hende, og med ham vil hun blive gift. Nu har jeg raadet din Drøm, og tror jeg, at det vil slaa ind. Ilde og uvenligt har du raadet Drømmen, siger Thorstein; du skjonner dig vist ikke paa at tyde Drømme. Det vil prøves paa Udsaldet, svarede Østmanden. Thorstein gav sig efter den Tid lidet af med Østmanden; han for bort om Sommeren og er nu ude af Sagaen.

Om Sommeren gjorde Thorstein sig rede til at fare til Althinget og sagde, før han reiste, til sin Hustru Jofrid: Saa er det nu, at du er med Barn; føder du et Pigebarn, saa skal det sættes ud, men opfødes, hvis det bliver en Gut. Paa denne Tid, da alt Landet endnu var ganske hedenst, var det Skik, at fattige Mænd, som havde mange at forge for, lod sine Born sætte ud; dog tyktes det altid ilde gjort. Da Thorstein nu havde sagt dette, svarede Jofrid: Dette er uhæderligt talt af slig en Mand, som du er; saa rig som du er, kan det vist ikke være dit Alvor at ville gjøre slikt. Du kjenner mit Sind, svarede Thorstein, og ved, at det vil gaa dig ilde, om du ikke gjør efter min Vilje. Derpaa red han til Things, og, medens han var borte, fødte Jofrid et ualmindelig fagert Pigebarn. Kvinderne vilde bære det hen til hende, men hun sagde, at det ei var værdt, og sendte Bud efter Smalemanden¹⁾ paa Gaarden, som hed Thorvard. Til ham sagde hun: Du skal tage min Hest, sadle den og bringe dette Barn vest til Thorgerd (Egilsdatter²⁾) paa Hjarðarholt; bed hende at opfostre det hemmeligt, saa at

¹⁾ d. e. Hjæteren for Smaafæet, som endnu i nogle Egne af Norge kaldes Smale.

²⁾ Thorgerd, gift med den rige og anseede Olaf Paa paa Hjarðarholt i Laxaadal, var Thorstein Egilsøns Søster.

Thorstein ikke faar det at vide; thi jeg har saa stor Kjærlighed til dette Barn, at jeg ingenlunde nemmer at lade det sætte ud. Her har du tre Mærker Solv til Løn for din Umage, og Thorgerd vil der vester skaffe dig et Skib, hvormed du kan fare ud af Landet, og Kost paa Reisen. Thorvard gjorde, som hun sagde, red vest til Hjardarholt og overgav Barnet til Thorgerd; hun lod en af sine Leilendinger, som boede paa Leysingestad i Svamssjorden, opfostre det. For Thorvard ringede hun Dversart paa et Skib, som laa i Eteljavik i Steingrimssjorden, og skaffede ham Rejskost; han for udenlands med dette Skib og er nu ude af Sagaen.

Da Thorstein kom hjem fra Thinget, sagde Tofrid, at Barnet var sat ud, som han havde befalet, og at Ema- lemanden var løben bort og havde taget hendes Hest med sig. Thorstein sagde, at hun havde gjort ret, og skaffede sig en ny Emalemænd. Nu led sex Vintre, før dette blev opdaget. Da hændte det engang, at Thorstein red til et Gilde hos sin Maag Olaf Baa paa Hjardarholt, som da havde Ord for at være den største Hovding der vestpaa. Thorstein fik der god Modtagelse, som venteligt var. En Dag, medens Gildet stod paa, sad Thorstein i Andveget ¹⁾ og talte med sin Søster Thorgerd, medens Olaf var i Samtale med andre Mænd; paa Bænken lige foran dem sad tre Emaapiger. Da sagde Thorgerd: Hvorledes synes du, Brøder, om disse Piger, som sidde her foran os? Hel vel, svarede han; dog er en af dem langt sagerre end de andre; hun har Olafs sagre Udseende, men den lyse Let og Ansigtstrækkene har hun fra os Myremænd ²⁾. Sandt er det, svarede Thorgerd, som du

¹⁾ Høisædet.

²⁾ Saa kaldtes Egil Skallegrimsøns Vet, fordi Egnen omkring Vettegaarden Borg efter sin Beskaffenhed kaldtes Myrene.

figer, at hun har vor lyse Let og vore Ansigtstræk; men ei har hun Jagerheden fra Olaf; thi hun er ikke hans Datter. Hvorledes kan det være, siger Thorstein, da hun dog er din Datter? Hun svarede: Sandt at sige, Broder, saa er hun din Datter og ikke min, denne fagre Mø. Nu fortæller hun ham alt, saaledes som det var gaaet til, og beder ham tilgive hende og sin Kone, at de heri havde handlet mod hans Vilje. Ei nemmer jeg at give Eder Sag for dette, siger Thorstein; thi det sandes her, at det fordetmeste skeer, som vil skee, og vakkert har I bødet paa min Uforstandighed; saa godt synes jeg om denne Mø, at det tykkes mig en stor Lykke at have et saa fagert Barn. Hvad heder hun? Helga, svarede Thorgerd. Helga den fagre skal hun hede, siger Thorstein. Nu skal du gjøre hende færdig til at fare hjem med mig. Hun gjorde saa. Thorstein blev ledet ud derfra med gode Gaver¹⁾. Helga red hjem med ham og blev opfostreret der paa Borg, høit agtet og elsket af sin Fader og Moder og alle sine Frænder.

Den Tid boede paa Gilsbakke oppe i Hvitaalien Illuge svarte, Søn af Hallkell Roskellsson; hans Moder hed Thurid Dylla og var en Datter af Gunnlaug Drms-tunge. Illuge var den mægtigste Høvding i Borgarfjorden næst efter Thorstein Egilsson; han havde store Gien-domme og var haard af Sind, men god mod sine Benner. Han var gift med Ingebjørg, Datter af Asbjørn Hørdsson fra Drnolfsdal. Ingebjørg og Illuge havde mange Børn sammen, men saa af dem vedkomme denne Saga. En af deres Sonner hed Hermund, en anden Gunnlaug. Begge vare de haabefulde Mænd og paa den Tid halv-vorne. Saa er sagt om Gunnlaug, at han tidlig i Op-voxten var langt fremme for sin Alder; han var stor og

¹⁾ Det var Etik at give Gjesten Gaver, naar han drog af Gaarde.

stærk, havde lysbrunt og fagert Haar, sorte Dine og et takkeligt Ansigt; dog var Næsen noget styg; han var smal om Midjen, bred over Herderne og i det hele vel bygget; af Sind var han meget urolig, tidlig forvoven, strid og haard som oftest; han var en god Skald, men havde en noget skarp Tunge, derfor blev han kaldet Gunnlaug Ormstunge. Hermund var mere vennescæl og saa ud til et Hovdingsemne. Da Gunnlaug var tolv Aar gammel, bad han sin Fader om at udruste ham til en Reise; han sagde, at han vilde fare udenlands og se andre Folks Skikke. Illuge Bonde var ikke videre glad i dette og mente, at han ikke vilde blive god at drages med udenlands; han tyktes knapt nok at kunne holde Styr paa ham hjemme. Ikke længe efter gik Illuge en Morgen tidligt ud; da saa han, at hans Stabur var aabent, og at nogle Baresække med Klovpunder ved Siden vare lagte ud paa Tuset. Han undredes meget over dette. Da kom der en Mand ledende fire Heste efter sig; det var hans Søn Gunnlaug. Gunnlaug sagde, at det var ham, som havde lagt Sækkene ud. Illuge spurgte, hvorfor han havde gjort det. Han svarede, at det skulde være hans Udrustning til Reisen. Ingen Hjælp skal du have dertil af mig, siger Illuge, og ingensteds skal du fare, før jeg vil. Dermed kastede han Sækkene ind paa Buret igjen. Gunnlaug red da af Gaarde og kom om Kvelden ud til Borg; Thorstein Bonde bad ham blive der, og han modtog Tilbudet. Gunnlaug fortæller Thorstein, hvorledes det var gaaet til mellem ham og hans Fader. Thorstein bad ham blive der, saalænge han vilde, og han blev der dette Aar og lærte Lovkyndighed af Thorstein; alle der paa Gaarden syntes godt om ham. Han og Helga morede sig ofte med at lege Tavl¹⁾; de fattede snart

¹⁾ spille Bretspil.

Godhed for hinanden, som siden viste sig; de vare om trent jevngamle. Helga var saa fager, at Mænd, som ere vel forfarne i det, som er skeet i gamle Tider, sige, at der ikke har været fagre Kvinde paa Island. Hendes Haar var saa langt og tykt, at hun kunde hylle hele sit Legeme deri, og saa fagert som skinnende Guld. Ingen Mø tyktes paa den Tid at være saa enstelig et Gifte som Helga den fagre, baade i Borgarfjorden og videnom i andre Bygder.

En Dag, da Folkene paa Borg sad i Stuen, sagde Gunnlaug til Thorstein: En Ting i Loven er der, som du endnu ikke har lært mig, og det er, hvorledes jeg skal feste mig en Kvinde. Det er en let Sag, sagde Thorstein og lærte ham, hvorledes han skulde bære sig ad. Nu vil vi prøve, siger Gunnlaug, om jeg har forstaaet det ret: jeg vil nu tage dig i Haand og lade, som om jeg festede mig din Datter Helga. Thorstein mente, at det ikke behøvedes, men Gunnlaug greb strax hans Haand og bad ham seie sig deri. Gjør, som du vil, siger Thorstein; men det skal de vide, som er her tilstede, at dette skal være som usagt, og at der ingen Underfundighed skal være i dette. Derpaa skjed Gunnlaug til Vidnes og festede sig Helga, og spurgte derpaa Thorstein, om det var rigtigt saaledes. Thorstein svarede, at saa var, og alle, som vare tilstede, havde stort Gammen af dette.

Syd paa Møsfell levede en Mand, som hed Anund; han var en meget rig Mand og havde Godordet der ude paa Næsene. Hans Hustru hed Geirny Gnupsdatter; Gnups Fader var Molde-Gnup, som tog Land syd i Grindevik. Deres Sønner hed Ravn, Thorarin og Eindride. De vare alle haabefulde Mænd; dog var Ravn den hypperste af dem i alle Dele. Han var en stor og stærk Mand, fager at se til og en god Skald. Da han var næsten voksen, begyndte han at fare landimellem som

Ajokmand og fik godt Ord, hvorsomhelst han kom. I de Dage boede syd paa Hjalle i Dlusbygden Thorodd den spake Gyvindsøn og hans Søn Skaste, som da var Lovfigemand paa Island. Skastes Moder var Rannveig, Datter af Gnuv Molde=Gnuvsøn og Søster af Geirny, Ravens Moder. Der var stort Venfkab mellem Skaste og hans Frænder Muundsønnerne. Ude paa Randamel boede paa samme Tid Thorfinn Sel=Thoresøn; han havde tre Sønner, som alle vare haabefulde Mænd; de hed Thorgils, Gjolf og Thore; de vare de gjæveste Mænd derude.

Derneft hændtes det, som tyffes os at være det glædeligste, som er hændt her ude paa Island, at hele Landet blev kristent og forlod sin gamle Tro. Gunnlaug Ormstunge var nu stundom hos Thorstein paa Borg, stundom paa Gilsbakke hos sin Fader Illuge; saa gif det i sex Aar, og var han da atten Aar gammel; han og hans Fader kom nu meget vel overens. En af Illuges Hjemmemænd hed Thorkell svarte; han var en nær Frænde af ham og var opfofret der paa Gilsbakke. Engang tilfaldt der Thorkell en Arv paa Aas nord i Batsdalen; han bad Gunnlaug ride med sig for at hente den, og Gunnlaug gjorde saa. De red da sammen til Aas, og paa Gunnlaugs Forbon udredede de, som havde Pengene i Forvaring, dem til Thorkell. Da de red sydover igjen, gjeftede de en rig Bonde, som boede paa Grimstunge. Om Morgen en tog Smalemanden paa Gaarden Gunnlaugs Hest og red den, saa at den var ganske fved, da Gunnlaug fik den igjen. Gunnlaug slog til Smalemanden, saa at han faldt i Svime; men Bonden var ilde tilfreds med dette og forlangte Bod for Elaget. Gunnlaug bød ham en Mark Solv i Bod. Bonden syntes, at det var for lidet; men tilsidst blev de dog forligte derom, og derpaa red Gunnlaug og Thorkell hjem.

Lidt efter bad Gunnlaug igjen sin Fader om Udrustning til en Udenlandsreise. Illuge svarede, at det skulde blive, som han vilde; thi nu har du rettet meget paa dig mod for, siger han. Illuge red strax afsted og kjøbte til Gunnlaug Halvparten i et Skib, som stod paa Land¹⁾ i Guvaa=Øset og tilhørte Audun Fjestrangram. Da Illuge kom hjem, takkede Gunnlaug ham meget derfor. Thorkell svarte rustede sig til at fare med Gunnlaug, og deres Gods blev bragt ned til Skibet; men medens de gjorde det færdigt, var Gunnlaug paa Borg; thi det tyktes ham fornoieligere at tale med Helga end at ligge og arbejde med Kjobmændene. En Dag spurgte Thorstein Gunnlaug, om han vilde ride med ham op i Langevatns=Dalen, hvor han havde sine Heste. Gunnlaug svarede ja. De red forst op til Thorsteins Sæter, som kaldes Thorgilssæd; der gik et Stodlag, som tilhørte Thorstein, tre Hopper og en Hingst, alle røde af Farve. Hingsten saa godt ud, men var ung endnu og lidet prøvet. Thorstein bød Gunnlaug Hesten, men han svarede, at han ingen Hest trængte nu, da han tænkte sig udenlands. Siden red de til et andet Stodlag; det var en graa Hingst med fire Hopper; denne Hingst var den bedste i Borgarfjorden, og Thorstein bød Gunnlaug ogsaa den. Ei bryder jeg mig mere om denne end om den anden, svarede Gunnlaug; men hvorfor byder du mig ikke det, som jeg helst vil have? Hvad er det? siger Thorstein. Det er Helga den fagre, din Datter, svarede Gunnlaug. Thorstein mente, at den Sag ikke kunde afgjøres saa hastigt, og begyndte at tale om andre Ting. Siden, da de red hjem langs med Langaaen, sagde Gunnlaug: Vide vil jeg, hvad Svar du giver paa mit Frieri. Jeg anser ikke dit Hjas, svarede Thorstein. Men Gunnlaug

¹⁾ Bore Forsædre traf Skibene op paa Land, naar de ikke var i Brug.

sagde: Dette er mit fulde Alvor og ikke Gjas. Du burde dog vide, hvad det er, du vil, siger Thorstein; tænker du ikke paa at fare udenlands og lader dog, som om du vil gifte dig? Du er ikke noget rimeligt Gifte for Helga, saalænge du er saa ufsø; derfor ænser jeg ikke dit Frieri. Hvad for Mand tænker du da at faa til din Datter, sagde Gunnlaug, naar du ikke vil give hende til Illuge svartes Søn? hvor findes den Mand i Borgarfjorden, som er mere værd end han? Ei giver jeg mig af med Mandjevning¹⁾, siger Thorstein; men var du sliq Mand som han, saa vilde du ikke blive vist bort. Til hvem vil du da heller give din Datter end til mig? siger Gunnlaug. Godt Mandevalg er der her, svarede Thorstein; Anund paa Mosfell har tre Sønner og Thorfinn paa Raubamel ligesaa tre, alle dygtige Mænd. Gunnlaug svarede: Hverken Anund eller Thorfinn kan sige sig jevngod med min Fader; thi endog du er ikke hans Mage. Hvad kan du nævne, som kan ligned ved hans Bedrift, dengang han stred med Thorgrim Gode Kjallaksson paa Thoresnæstthing og vandt alt det, som de strede om? Men jeg jog Steinar, Anund Sjonas Søn, bort, sagde Thorstein, og det tyktes en god Bedrift. Der nød du godt af din Fader Egils Hjælp, siger Gunnlaug, og det skal du vide, at der er saa Bønder, som vil finde sig tjent med at negte mig sin Datter. Dine Trusler kan du spare til dem deroppe under Fjeldet, sagde Thorstein; her ude paa Myrene nytte de dig ikke²⁾. Ud paa Kvelden kom de hjem. Morgenen efter red Gunnlaug op til Gilsbakke og bad sin Fader ride udover med sig og være hans Maalsmand ude paa Borg. Illuge svarede: Du er en ufsø Karl, som er

1) d. e. med at sammenligne Mænd med hinanden.

2) Gilsbakke laa op under Fjeldet i den Dal, som gaar op fra Borgarfjorden langs Svita; Borg laa ude ved selve Fjorden i det før omtalte Hered Myre.

ment paa at fare udenlands og dog lader, som om du vil give dig af med at fri; jeg ved, at sligt ikke er efter Thorsteins Sind. Gunnlaug sagde: Jeg tænker mig dog ligesfuldt udenlands, og jeg bliver ikke tilfreds, hvis du ikke hjælper mig i denne Sag. Illuge red da selv tolvte ned til Borg og blev godt modtagen af Thorstein. Tidlig næste Morgen sagde Illuge til Thorstein, at han vilde tale med ham. Lad os da gaa op paa Haugen her, siger Thorstein, og saa gjorde de. Gunnlaug fulgte med. Da sagde Illuge: Min Søn Gunnlaug siger sig at have beilet til din Datter Helga, og vil jeg nu vide, hvad Udsald den Sag skal faa; du kjender hans Vægt og vor Formue, og jeg skal hverken spare paa Gaard til ham eller paa Umage for at skaffe ham et Godord, hvis det kan bringe Sagen nærmere til en ønskelig Afgjørelse. Thorstein svarede: Jeg har Intet at sige paa Gunnlaug uden det, at han tykkes mig noget usto; var han dig lig i Sind, saa biede jeg ikke længe med at sige ja. Det vil være forbi med Venstabet mellem os, sagde Illuge, hvis du afflaar os denne rimelige Begjæring. For dine Ords og for vort Venstabs Skyld, svarede Thorstein, skal da Helga være Gunnlaugs Forlovede, men ikke hans Festem¹⁾, og gie paa ham i tre Aar; men Gunnlaug skal fare udenlands og skikke sig efter gode Mænds Ræder, og, hvis han ei kommer hjem til den aftalte Tid, eller jeg da ikke synes om hans Bæsen, skal jeg være løst fra al Forpligtelse. Dermed skiltes de. Illuge red hjem og Gunnlaug red til Skibet. Saasnart de fik Bør, gif de tilsøs, tog Land nordlig i Norge og seilede Thronbhjemssfjorden²⁾ ind til Nidaros; der tog de Havn og løsfede Barerne.

¹⁾ det vil sige: ikke lovformeligt fæstet til ham.

²⁾ I gamle Dage kaldtes hele Egnen om Thronbhjemssfjorden Thronbhjem eller Throndelagen; Byen hed Nidaros.

Den Tid raadede Erik Jarl Haakonssøn og hans Broder Svein for Norge. Erik Jarl holdt da til inde paa sin Fædrenegaard Lade og var en mægtig Høvding. Skule Thorsteinsøn¹⁾ var dengang hos ham; han var Jarlens Hirdmand²⁾ og var vel anseet af ham. Saa er sagt, at Gunnlaug og Audun Jæstargram en Dag selv syvende gik ind til Lade. Gunnlaug var klædt i en graa Kjortel og havde hvide Soffebuxer³⁾; han havde en Svull paa Foden nede ved Bristen, hvoraf der flød Blod og Berk, naar han gik. I denne Skikkelse gik han med Audun frem for Jarlen og hilsede ham sømmeligt. Jarlen kjendte Audun og spurgte om Tidender fra Island; Audun fortalte, hvad han vidste. Derpaa spurgte Jarlen Gunnlaug, hvem han var; Gunnlaug sagde ham sit Navn og sin Æt. Da sagde Jarlen til Skule Thorsteinsøn: Hvad for Mand er denne ude paa Island? Tag vel mod ham, Herre, svarede Skule; han er Søn af en af de bedste Mænd paa Island, Illuge svarte paa Gilsbakke, og min Fostbroder. Hvad feiler din Fod, Islænder? spurgte Jarlen. Jeg har en Svull paa den, Herre, sagde han. Og dog halter du ikke? Ei halter jeg, svarede Gunnlaug, saa længe begge Fodder er lige lange. Da sagde en af Jarlens Hirdmænd, som hed Thore: Han har store Ord i Munden, denne Islænder, og vel var det, om vi prøvede ham lidt. Gunnlaug saa paa ham og sagde:

I Hirden er En,
som er Mange til Men;
tro ham ei snart,
han er ond og svart.

¹⁾ Søn af Thorstein Egilssøn og Helga den fagres Broder.

²⁾ Hirdmændene udgjorde den fornemste Del af Kongens Hird (Hof); de skulde stadigt være hos Kongen og holde Vagt til hans Sikkerhed.

³⁾ I det gamle Sprog leistabrækr o: Buxer, som gik i Et med Strømperne.

Thore vilde gribe til Vægen, men Jarlen bød ham være rolig; ei skal man ænse sligt, sagde han. Hvor gammel er du, Islænding? spurgte Jarlen. Nu er jeg atten Aar, svarede Gunnlaug. Ei tror jeg, at du bliver atten til, siger Jarlen. Da sagde Gunnlaug ganske sagte: Gjør ingen onde Ønsker for mig, men ønsk heller for dig selv. Hvad sagde du nu, Islænding? spurgte Jarlen. Gunnlaug svarede: Jo, jeg mente, at det tyktes mig bedst, at at du ikke ønskede mig Ondt, men heller ønskede noget for dig selv, som kunde være mere fornødent. Hvad mener du? sagde Jarlen. Alt du ikke maa faa slikt Død, som din Fader Haakon, svarede Gunnlaug. Jarlen blev rød som Blod og bød strax at gribe denne Galning. Da gik Skule frem for Jarlen og sagde: Herre, giv Manden (Grip¹) for min Skyld og lad ham strax fare bort. Jarlen sagde: Lad ham da pakke sig bort i Hast, hvis han vil have Grip, og aldrig tiere komme i mit Rige. Skule gik da ud med Gunnlaug og fulgte ham ned til Bryggerne. Der laa en Englandsfarer færdig til at gaa tilfjøs; paa den skaffede Skule Gunnlaug og hans Frænde Thorkell Rum; sit Skib og det Gods, som han ikke tog med sig, gav Gunnlaug Audun i Forvaring. Gunnlaug og Thorkell seilede derpaa over Englandsøhavet og lagde om Høsten til ved Londons Brygger, hvor de trak Skibet op paa Land.

Paa den Tid raadede for England Kong Aldarraad Tatgeirsson, en god Hovding; han sad denne Vinter i London. Gunnlaug gik strax op til Kongen og hilste ham vel og sammeligt. Kongen spurgte, hvad Landsmand han var. Gunnlaug svarede, at han var fra Island, og nu, Herre, sagde han, har jeg søgt Eder, fordi jeg har gjort et Kvæde om Eder, som jeg vilde bringe Eder.

¹) b. e. Sikkerhed for Liv og Lemmer.

Rongen svarede, at han gjerne hørte det. Gunnlaug fremførte da Kvædet smukt og kjæft; det var en Draapa¹⁾. Rongen takkede ham for Kvædet, gav ham i Brageløn²⁾ en Skarlagensskappe, foret med kostbart Skind og guldprydet lige ned paa Skjoderne, og gjorde ham til sin Hirdmand; Gunnlaug blev hos Rongen den Vinter og var vel anseet der. En Morgen tidlig mødte Gunnlaug tre Mænd paa Gaden; den fornemste af dem kaldte sig Thororm. Han var en stor og sterk Mand og slem at drages med. Han sagde til Gunnlaug: Laan mig nogle Penge, Nordmand. Gunnlaug svarede: Det er ikke raadeligt; at laane sine Penge bort til ukjendte Folk. Thororm lovede at betale ham dem tilbage til en bestemt Tid. Saa skal jeg vove paa at laane dig dem, svarede Gunnlaug og gav ham Pengene. Siden traf Gunnlaug Rongen og fortalte ham om Laanet. Der saa du dig ilde for, sagde Rongen; Thororm er den værste Mandsmand og Bifing, og med ham bør du intet have at gjøre; jeg skal holde dig skadesløs for Pengene. Gunnlaug svarede: Ilde ere da vi Hirdmænd farne, naar vi skulle fornærme sagesløse Mænd, men lade slige Mandsmænd forholde os vor Ret; det skal aldrig ske. Lidt efter traf han Thororm og krævede Pengene; men Thororm svarede, at han ikke agtede at betale. Nu vil jeg byde dig lovlig Afgjørelse, sagde Gunnlaug; enten betaler du mig Pengene, eller du gaar paa Holm³⁾ med mig med tre Nætters Frist. Da

¹⁾ Draapa var Navnet paa det større og kunstigere Slags Skaldedigte, hvis Særkjende var det med visse Mellemrum gjentagne Omkvæd (Stev); et ringere Slags, kortere og uden Stev, kaldtes Flokk. Et ringere Væddigt end en Draapa troedes Skalden ikke anstændigt at kunne byde en Konge; til en Jarl var en Flokk god nok.

²⁾ Kvædeløn.

³⁾ Holming ang kaldtes Tvekamp, som foregik efter foregaaende Udfordring og under mange nøie bestemte Former og Bed-

lo Bifingen og sagde: Det har dog ingen dristet sig til for, at byde mig Holmgang; thi ilde er mangen Mand for kommen fra den Leg; dertil er jeg strax villig. Dermed stiltes de dennesinde. Gunnlaug fortalte Kongen, hvorledes det var gaaet. Kongen svarede: Nu ser det ilde ud for dig; thi denne Mand forstaar at døde alle Baaben. Nu skal du følge mit Raad; her er et Sverd, som jeg vil give dig; det skal du bruge i Kampen, men vis et andet frem for ham. Gunnlaug takkede Kongen for Gaven. Da de nu vare færdige til at gaa paa Holmen, spurgte Thororm, hvordan Sverd han havde. Gunnlaug drog det ud og viste ham det; men Kongegaven havde han bundet til sin Haand med en Rem, som var knyttet om Haandtaget. Berserken¹⁾ saa paa Sverdet og sagde: Ei ræddes jeg for dette; derpaa hug han til Gunnlaug med sit Sverd og klovede næsten hans Skjold. Gunnlaug gav ham strax et Hug igjen med Kongegaven, og Berserken, som ikke brød sig om at dække sig med Skjoldet, fordi han troede, at han brugte det samme Sverd, som han havde vist frem, fik strax Banesaar. Kongen takkede Gunnlaug for dette Verk, og han fik stor Berømmelse af det baade i England og videnom i andre Lande. Om Vaaren, da Skibsfarten begyndte, bad Gunnlaug Kong Adalraad om Orlov til at gjøre en Reise. Kongen spurgte, hvorhen han vilde fare. Gunnlaug svarede, at han havde et Løfte at opfylde og kvad en Bise, hvori han sagde, at han havde gjort det Løfte, at han vilde gæste tre Konger og to Jarler, og lovede at komme

tægter. Navnet kommer deraf, at Kampen ofte holdtes paa en Holme, for at ingen af de Kampende skulde kunne flygte.

¹⁾ Berserker kaldtes Mænd, som naar de kom i Kamp, grebes af et Raseri, som troedes at gjøre dem dobbelt saa sterke som ellers og ufølsomme for Smerte, saa at hverken Ild eller Baaben bed paa dem.

tilbage til Kongen. Kong Aldraad gav ham da Orlov og forærede ham en Guldring, som veiede sex Drer; men du skal love mig, sagde han, at komme igjen næste Høst; thi jeg vil ikke miste slig en Idrætsmand.

Derpaa seilede Gunnlaug med et Kjøbmandsskib fra England nord til Dublin paa Irland. Kong Sigtrygg Silkefjæg, Søn af Olaf Kvaran og Dronning Gormlad, raadede dengang for Irland og havde da nylig taget ved Riget. Da Gunnlaug var kommen til Dublin, gik han frem for Kongen og hilste ham vel og sommeligt. Jeg har gjort et Kvæde om Eder, Herre, sagde han, og jeg vilde gjerne, at I lyttede dertil. Bist vil jeg høre det, svarede Kongen; Ingen har for gjort sig den Umage at bringe mig et Kvæde. Gunnlaug kvad da Draapaen. Kongen takkede for Kvædet, kaldte sin Fehirde¹⁾ til sig, og spurgte ham, hvad han skulde give i Brageløn. Hvad I vil, Herre, svarede Fehirden. Er det godt lonnet, om jeg giver ham to Knarrer²⁾? spurgte Kongen. Det er for meget, svarede Fehirden; andre Konger give i Brageløn prægtige Klæder, gode Baaben eller store Guldringe. Kongen gav da Gunnlaug fine egne nye Skarlagensklæder, en guldpriydet Kjortel, en Kappe foret med kostbart Skind og en Guldring, som veiede en Mark. Gunnlaug takkede ham sommeligt for Gaverne, blev der en kort Stund og for derfra til Orknøerne.

Dengang raadede Sigurd Jarl Rødveðson for Orknøerne; han viste megen Undest mod alle Islændinger. Gunnlaug hilste Jarlen og sagde, at han havde et Kvæde at bringe ham. Jarlen svarede, at han gjerne vilde høre det, saa god en Vt, som han havde paa Island. Gunnlaug fremførte Kvædet; det var en Flokk og var vel digtet. Jarlen gav ham en Bredøye med solvindlagt Skaf til

¹⁾ Skatmester.

²⁾ Skibe byggede til Kjøbmandsfart.

Løn for Kvædet, og bad ham blive hos sig. Gunnlaug takkede baade for Gaven og for Indbydelsen, men sagde, at han nok maatte fare til Svithjod ¹⁾. Siden gif han ombord paa et Kjøbmandsskib, som skulde til Norge, og kom om Høsten til Kongehelle ²⁾. Hans Frænde Thorkell fulgte ham paa hele denne Færd. I Kongehelle fik de sig Beivisere op til Bestergautland og kom frem til Kjøbstaden Ekara. For dette Land raadede en Jarl, som hed Sigurd; han var da noget tilaars. Gunnlaug gif frem for Jarlen, hilsede ham og sagde, at han havde gjort et Kvæde om ham. Jarlen vilde gjerne høre det, og Gunnlaug kvad det for ham; det var en Floff. Jarlen takkede ham, lønnede ham godt, og bad ham blive hos sig om Vintren. Sigurd Jarl holdt et stort Gilde i Julen. Dagen for Jul kom der Sendemænd til ham fra Erik Jarl i Norge, tolv i Tallet; de for med Gaver til Sigurd Jarl. Jarlen tog vel imod dem og lod dem i Julen sidde nærmest Gunnlaug. Der var stor Lystighed i Julen ved Elbollerne; Gauterne talte imellem sig om, at ingen Jarl var større og berømmeligere end Sigurd; Nordmændene derimod mente, at Erik langt overgik ham. De trættede om dette, og begge Parter tog Gunnlaug til at dømme imellem sig. Gunnlaug kvad da en Vise, hvori han roste begge Jarlerne, men dog sagde, at Erik havde seet flere Slag øster paa Bolgehesten ³⁾. Begge Parter vare vel fornøiede med Afgjørelsen, dog Nordmændene mest. De norske Sendemænd for derfra efter Julen med gode Gaver fra Sigurd til Erik Jarl. Da de kom hjem, fortalte de Erik om Gunnlaugs Døm, og Jarlen tyktes det, at Gunnlaug derved havde vist ham oprigtigt Venstskab; han forkyndte derfor, at Gunnlaug nu skulde

¹⁾ Sverige.

²⁾ en Kjøbstad ved Gota-Elven, nu Kungälv, som dengang hørte til Norge.

³⁾ Skibet.

have Fredland i hans Rige. Disse Jarlens Ord spurgte Gunnlaug siden. Sigurd Jarl gav Gunnlaug paa hans Begjæring Beivisere østover til Tiundaland i Svithjod.

Dengang raadede Kong Olaf, Son af Erik Seirfæl og Sigrid Storraade, Skoglar-Lofstes Datter, for Svithjod; han var en mægtig Hovding og meget stolt i sit Væsen. Gunnlaug kom til Uppsala om Vaaren nær den Tid, da Eviarne holdt sit Thing der. Han fik Kongen i Tale og hilsede ham; Kongen tog godt imod ham og spurgte, hvem han var. Han svarede, at han var fra Island. Da sagde Kongen: Ravn, hvorledes er denne Mand anseet paa Island? Da reiste der sig en Mand paa den ringere Bænk¹⁾, stor af Væxt og rask at se til, gik frem for Kongen og sagde: Herre, han er af den bedste Æt og selv en meget rask Mand. Da kan han gaa og sætte sig ved Siden af dig, sagde Kongen. Gunnlaug sagde: Et Kvæde har jeg at bringe Eder, Herre, og vilde jeg gjerne, at I lyttede dertil. Gaa nu først og sæt Eder, sagde Kongen; ei har jeg nu Tid til at høre paa Kvæder. De gjorde, som Kongen sagde. Gunnlaug og Ravn begyndte da at tale sammen og fortalte hinanden om sine Reiser. Ravn sagde, at han Sommeren før havde seilet fra Island til Norge, og tidlig paa Vinteren var faret derfra til Svithjod. De blev snart gode Venner. En Dag efter Thinget stod baade Gunnlaug og Ravn hos Kongen. Da sagde Gunn-

¹⁾ I den ældste Tid havde vore Forsædres Stuebygninger almindelig Indgangsdøren paa den ene Ivervæg; langs begge Langvæggene var der Bænke til Sæder for Mændene (Langbænkene) med et Højsæde (Andvege) i Midten paa hver af Siderne. Den nordre Langbænk (hvor man sad med Ansigtet mod Solen) var den fornemmere, den søndre den ringere. Langs med den anden Ivervæg var Pallen eller Iverpallen, som var Kvindernes Sæde. Indenfor Bænkene langs Væggene stod almindelig Senge, aabne eller lukkede (Køkhviler).

laug: Nu vilde jeg gjerne, Herre, at I hørte paa mit Kvæde. Ja, nu kan det nok lade sig gjøre, svarede Kongen. Nu vil ogsaa jeg bringe Eder mit Kvæde, sagde Ravn. Det kan ogsaa gaa an, sagde Kongen. Da vil jeg, sagde Gunnlaug, hvis det ei er Eder imod, Herre, først fremsøre mit Kvæde. Mig tilkommer det at kvæde først, siger Ravn; thi jeg kom først til Eder. Gunnlaug svarede: Hvor var vel min Fader din Faders Undermand? Ingensteds, mener jeg, og saa skal det og være imellem os. Ravn sagde: Vi bør dog være saa høviske ikke at give os til at trætte om slikt, men lade Kongen raade. Kongen sagde: Gunnlaug skal kvæde først; thi han bliver hidfig, hvis han ikke faar sin Vilje. Gunnlaug kvad da den Draapa, som han havde gjort om Kong Olaf. Da han var færdig, spurgte Kongen Ravn, hvorledes Kvædet var gjort. Godt, svarede han; det er storordet, men usagert og noget stivt, som Gunnlaug selv. Nu skal du, Ravn, fremsøre dit Kvæde, sagde Kongen. Ravn gjorde saa; derpaa sagde Kongen: Hvordan er dette Kvæde, Gunnlaug? Godt, Herre, sagde Gunnlaug; Kvædet er sagert, som Ravn selv, men lidet merkeligt. Men hvorfor digter du en Flok om Kongen, Ravn? Lyktes han dig kanske ikke en Draapa værd? Ravn svarede: Lad os ei længer tale om dette; dertil faar vi vel Tid siden. Dermed skiltes de den Gang. Ikke længe efter blev Ravn Kong Olafs Hirdmand og bad ham om Orlov til at fare bort, hvilket Kongen tilstod ham. Da Ravn var reisesfærdig, sagde han til Gunnlaug: Nu skal det være forbi med vort Venskab, fordi du har villet sætte ondt for mig hos Hovdinger: jeg skal nok engang tilføie dig ikke mindre Banære, end du nu har villet føre over mig. Jeg er lige glad for dine Trusler, svarede Gunnlaug; ei finder du det Sted, hvor jeg holdes i mindre Ære end du. Ravn fik gode Gaver af Kongen ved Afskeden og for derpaa bort.

Ravn for den Baar vestover til Throndhjem, gjorde sit Skib seilklart og seilede om Sommeren vest til Island, hvor han tog Land i Leiruvaaag. Hans Frænder og Venner blev glade ved at se ham, og han blev den Vinter hos sin Fader paa Møsfell. Sommeren efter paa Althinget traf han sin Frænde Skafte Lovsigemand. Ravn sagde da til Skafte: Jeg vilde bede om din Forbøn, Frænde, hos Thorstein Egilsson; thi jeg tænker at beile til hans Datter Helga. Skafte indvendte, at hun allerede var bortlovet til Gunnlaug. Er da ikke den Tid allerede leden, som var aftalt mellem dem? sagde Ravn. Desuden er Gunnlaug nu altfor stor paa det til, at han skulde bryde sig om slikt. Gjør da, som du vil, siger Skafte. Siden gik de med mange Mænd i Følge til Thorstein Egilssons Bod og fik god Modtagelse der. Skafte sagde til Thorstein: Min Frænde Ravn vil beile til din Datter Helga; du kjender hans Æt og hans Rigdom, hans Dygtighed og den store Hjælp, han har af sine Frænder og Venner. Thorstein svarede: Hun er allerede bortlovet til Gunnlaug, og jeg vil holde alt, hvad jeg har lovet ham. Er da ikke nu, sagde Skafte, de tre Vintere ledne, som I var forligte om? Jo, svarede Thorstein, men endnu er ikke Sommeren leden, og han kan vel endnu komme ud i Sommer. Men hvis han ikke kommer før Vinternat, sagde Skafte, hvad Svar kan vi da vente paa vor Begjæring? Thorstein svarede: Vi træffes her igjen næste Sommer; da vil vi se, hvad der tykkes raadeligst; men nu nytter det ikke at tale mere om denne Sag. Dermed skiltes de, og Thingalmuen red hjem. Det spurgtes snart, at Ravn beilede til Helga. Gunnlaug kom ikke ud den Sommer. Paa Althinget den næste Sommer drev Ravn og Skafte ivrigt paa Frieriet og mente, at Thorstein nu var løst fra al Forpligtelse til Gunnlaug. Men Thorstein sagde: Jeg har faa Døtre at bortgifte, og jeg

vilde gjerne, at det skede saaledes, at Ingen fik noget at sige paa dem; derfor vil jeg nu først tale med Illuge svarte. Saa gjorde han. Da han traf Illuge, sagde han: Tylles dig ikke nu, at jeg er løst fra alle Forpligtelser til din Son Gunnlaug? Bist er du saa, svarede Illuge, hvis du vil; jeg har nu lidet at sige i denne Sag, da jeg ikke ret ved, hvad Gunnlaug tænker paa. Thorstein gik derpaa til Skafte, og de blev saaledes forligte, at Brylluppet skulde staa paa Borg ved Vinternatstid, hvis Gunnlaug ikke kom ud om Sommeren; men hvis han kom og stod ved Forlovelsen, skulde Thorstein være løst fra Aftalen med Ravn. Derpaa red Folk hjem fra Thinget. Det drog ud med Gunnlaugs Hjemkomst, og Helga var ilde tilfreds med sin Skjebne.

Nu er at fortælle om Gunnlaug, at han for fra Svithjod samme Sommer, som Ravn seilede til Island, og fik gode Gaver af Kong Olaf ved Afskeden. Kong Adalraad tog vel imod Gunnlaug, og han blev hos Kongen om Vintren og var vel anseet der. Paa den Tid raadede Kong Knut den mægtige for Danmark; han havde da nys taget ved sin Faders arv og truede jevnlig med at ville herje paa England; thi hans Fader, Kong Svein Tjugesfjæg, havde vundet sig et stort Rige i England, for han døde der vester. Den Tid var der en stor danff Hær der i Landet; dens Hovding var Heming, Son af Jarlen Strut-Harald og Broder af Sigvalde Jarl; han holdt det Rige, som Kong Svein havde vundet der, til Eydighed under Kong Knut. Om Vaaren bad Gunnlaug Kongen om Orlov til at fare bort. Kongen svarede: Gif sommer det sig for mine Hirdmænd at fare fra mig nu, sliig Ufred som det ser ud til her i England. I skal raade, Herre, siger Gunnlaug; men hvis Danerne ikke komme, maa I give mig Orlov næste Sommer. Derom kan vi tales ved siden, svarede Kongen. Nu led den

Sommer og den næste Vinter; men Danerne kom ikke. Næste Aar efter Midsummer fik Gunnlaug Orlov af Kongen; han seilede ostover til Norge og traf Erik Jarl inde i Throndhjem paa Vade. Jarlen modtog ham venligt og bad ham blive hos sig. Gunnlaug takkede for Tilbudet, men sagde, at han først maatte ud til Island for at se til sin Fæstemo. Jarlen svarede, at alle de Skibe, som skulde til Island, nu vare reiste. Da sagde en af Hirdmændene: Hallfred Bændrædestald laa endnu igaar under Agdenes. Saa kan være, sagde Jarlen; han seilede herfra for fem Rætter siden. Erik Jarl lod da Gunnlaug sejlske ud til Hallfred, som modtog ham med Glæde; de fik strax Vær og var meget lystige ombord; det var da allerede langt ud paa Sommeren. Hallfred spurgte Gunnlaug, om han havde hørt om Ravn's Frieri til Helga den fagre. Gunnlaug svarede, at han vel havde spurgt det, men at han ikke vidste fuld Bested. Hallfred fortalte ham da, hvad han vidste om den Sag, og lagde til, at Mange mente, at Ravn var ligesaa rask Karl som Gunnlaug. Du kan prise din Lykke, Kammerat, sagde Hallfred, om du kommer bedre fra det med Ravn end jeg; for nogle Aar siden kom jeg med mit Skib ind i Veirvraag og skyldte jeg da en af Ravn's Huskarle en halv Mark Sølvs, som jeg forholdt ham. Da red Ravn ned til os med sexti Mand og hug Landtauet af, saa at Skibet drev paa Grund og nær var slaaet i Stykker. Saa maatte jeg give Ravn Selvdom og nødtes til at betale en Mark. Det har jeg at fortælle om mit Møde med Ravn. Siden kom de til at tale om Helga, og Hallfred prisste meget hendes Fagerhed. De tog Land i Naunhavn nord paa Melræffesletten ¹⁾ en halv Maaned for Vinternat og traf der Skibet op.

¹⁾ Islands nordøstlige Punt, altsaa langt fra Borgarfjorden.

Der paa Eletten var der en Bondeson, som hed Thord; han gav sig til at brydes med de nye komne Kjøbfarere, og de stod sig daarligt mod ham. Tilfaldt kom han og Gunnlaug i Kæst med hinanden; men Natten før havde Thord paakaldt Thor¹⁾, at han skulde skaffe ham Seir. Da de nu mødtes Dagen efter og begyndte at brydes, slog Gunnlaug Fodderne undas Thord og kastede ham haardt til Jorden; men i det samme blev Gunnlaugs Fod, den, som han stod paa, vredet af Led, saa at Gunnlaug faldt tilligemed Thord. Da sagde Thord: Det kan hændes, at du ikke har bedre Lykke med dig i en anden Sag. Hvilken? spurgte Gunnlaug. Din Sag med Ravn, svarede han, om han faar Helga den fagre til Vinternat; jeg var tilstede paa Althinget i Sommer, da Fæstemaalet afgjordes. Gunnlaug svarede ikke. Hans Fod blev trukket i Led igjen og forbunden, men den hovenede stærkt op. Siden red Hallfred og Gunnlaug selv tolvte sydover og kom til Gilsbakke samme Lørdagskveld, som der blev drukkert Bryllup ude paa Borg. Illuge blev glad ved at se sin Son Gunnlaug og hans Reisesammerater. Gunnlaug sagde, at han strax vilde ride ud til Borg; men Illuge mente, at det ikke var raadeligt, og saa mente alle, uden Gunnlaug selv. Der blev dog Intet af denne Færd, da Gunnlaug var usor for den syge Fods Skyld, skjønt han ikke vilde staa ved det. Næste Morgen red Hallfred hjem til Reduvatr i Norderaadalen; der styrede Galte, hans Broder, som var en rask Mand, deres Eiendomme.

Nu er at fortælle om Ravn, at han imens sad ved Bryllupsbordet ude paa Borg; men saa sigte de Fleste, at Bruden saa meget uglad ud; det sandedes der, som sagt

¹⁾ Vi maa her erindre, at Kristendommen først for saa Aar siden var indført paa Island. Mange troede endnu paa de hedenske Guder og dyrkede dem hemmeligt.

er, at længe mindes det, man ung nemmer. Om dette Gilde er ellers at fortælle, at Everting Havn=Bjørnsøn der beilede til Hungerd, Iofrids Datter med Thorodd og Thorsteins Stivdatter; Brylluppet skulde staa samme Vinter efter Julen oppe paa Ekaano; der boede Thorkell Torvessøn, Hungerds Frænde. Efter Brylluppet drog Ravn hjem til Mosfell med sin Kone Helga. Da de havde været der en kort Stund, hændte det en Morgen, da Ravn endnu sov, men Helga var vaagen, at Ravn bar sig ilde i Sovne. Da han vaagnede, spurgte Helga, hvad han havde drømt. Ravn kvad en Vise, hvori han sagde, at han drømte, at han laa med Banesaar i hendes Arm, og at Sengen var rød af hans Blod. Det skulde jeg ikke græde over, sagde Helga; thi ilde har I sveget mig, og visseelig er Gunnlaug nu kommen hjem. Da græd Helga meget. Lidt efter spurgtes Gunnlaugs Hjemkomst. Da blev Helga saa strid mod Ravn, at han ikke fik holdt hende der hjemme; de drog da tilbage til Borg, og Ravn fik liden Glæde af sit Samliv med hende. Efter Julen gjorde de Indbudne sig rede til at fare til Brylluppet paa Ekaano. Thorkell Torvessøn havde ogsaa indbudet Illuge og hans Sønner; men da Illuge begyndte at ruste sig til Reisen, sad Gunnlaug rolig inde i Stuen. Illuge gik hen til ham og sagde: Hvorfor gør du dig ikke reisefærdig, min Søn? Jeg vil ikke fare, sagde Gunnlaug. Vist skal du fare, sagde Illuge; lad ikke den Skam komme over dig, at du bliver længselsfyg for en Kvindes Skyld. Lad, som du ikke ænsede det; aldrig vil det skorte dig paa Kvinder at vælge imellem. Gunnlaug gjorde da efter sin Faders Raad. Da de kom til Gildet, fik Illuge og hans Sønner Sæde i det ene Andvege, men Thorstein Egilssøn og hans Maag Ravn tilligemed Brudgommens Følge i det andet ligeover for Illuge. Kvinderne sad paa Pallen; nærmest Bruden sad Helga

den fagre og lod ofte Vinene falde paa Gunnlaug; der fandedes det gamle Ord, at Vinene forraade en Kvinde, om hun elsker en Mand. Gunnlaug var prægtigt klædt; han havde den kostbare Klædning paa, som Kong Sigtrygg i Dublin gav ham; han tyktes at være langt foran andre Mænd i mange Dele, baade i Styrke og i Bænhed og i Bægt. Der var liden Glæde i Gildet. Den Dag, da Gjesterne begyndte at gjøre sig reiseferdige, og Kvinderne gik hver til sin Kant for at ruste sig til Hjemreisen, gik Gunnlaug hen til Helga, og de talte længe sammen. Da gav Gunnlaug Helga Kappen Aldraads-gave, som var en kostelig Skat. Hun takkede ham meget for Gaven. Siden gik Gunnlaug ud; da var Hestene komne og stod sadlede og bundne ude paa Turet, og der var mange vakre Dyr iblandt dem. Gunnlaug løb op paa en Hest og red som for Moros Skyld et Stykke hen over Turet til det Sted, hvor Ravn stod, saa at han maatte springe tilside. Ei behøver du at hope tilbage, sagde Gunnlaug; du har intet at frygte af mig nu, men du ved, hvad du har forskyldt. Ravn svarede med en Bise og bad Gunnlaug ikke at trættes med ham for en Kvindes Skyld, da der var mange gode Kvinder at finde søndenfor Havet. Kan være, at der er mange, sagde Gunnlaug, men ei tyktes det mig saa. Da løb Illuge og Thorstein imellem dem og forbød dem at egge hinanden. Derpaa red Folf hjem fra Brylluppet, og det var nu roligt og tidendeløst den Vinter. Ravn havde ingen Glæde af at være gift med Helga, siden hun havde talt med Gunnlaug.

Om Sommeren red mange Hovdinger med stort Følge til Things, blandt dem Illuge svarte og hans Sonner Gunnlaug og Hermund, Thorstein Egilsson og hans Son Kollsvain, Anund fra Mosfell og hans Sonner og Everting Havn-Bjornson. Skafte var endnu

Lovfigemand. En Dag under Thinget, da Folket var talrigt tilstede paa Lovberget, og alle Retsfager var afgjorte, krævede Gunnlaug Lyd og sagde: Er Ravn Anunds søn her? Ravn svarede, at han var tilstede. Da sagde Gunnlaug: Du ved, at du har taget fra mig min Forlovede, og dermed forskyldt mit Fiendskab; nu vil jeg derfor byde dig Holmgang med tre Nætters Frist paa Draraaholmen¹⁾. Ravn svarede: Dette er et godt Tilbud, som det kunde ventes af dig, og jeg er strax villig, naar somhelst du vil. Begges Frænder tyktes ilde om dette; men det var den Tid Lov, at den, som mente sig forurettet af en anden, kunde byde ham Holmgang. Da tre Nætter var ledne, gjorde de sig færdige til Holmgangen. Illuge svarte fulgte sin Søn med mange andre Mænd, men Ravn fulgtes af Skafte Lovfigemand og af sin Fader Anund og andre sine Frænder.

Hermund holdt Skjoldet for sin Broder Gunnlaug og Sverting for Ravn. Det var aftalt, at den, som blev saaret, skulde løse sig af Holmen med tre Merker Sølv. Ravn skulde hugge først, da han var udfordret; han traf Gunnlaugs Skjold øverst oppe, og da Hugget var ført med stor Kraft, brast Sverdet strax nedenfor Hjaltet²⁾; Odden for tilveirs fra Skjoldet og traf Gunnlaug paa den ene Kind, saa at han fik en ganske liden Rift. Da løb deres Fædre strax imellem dem med mange andre Mænd. Gunnlaug sagde: Nu mener jeg, at Ravn har tabt; thi han er vaabenløs. Nei, du har tabt, sagde Ravn; thi du er saaret. Gunnlaug var da meget hidsig og vred og mente, at de ikke havde faaet Lov at prøve hinanden. Illuge svarede, at der ikke blev mere Prøve af dennesinde. Da sagde Gunnlaug: Jeg vilde ønske, at Ravn og jeg

¹⁾ En Holme i Draraaen, der løber forbi Thingstedet ud i Thingvoldsvandet.

²⁾ Haandtaget.

engang mødtes paa et Sted, hvor du, Fader, var for langt borte til at stille os. Dermed skiltes de dennesinde, og alle gik hjem til sine Boder. Dagen efter blev det vedtaget som Lov i Lagrettet, at al Holmgang fra den Dag skulde være afføstet, og blev dette gjort efter de viseste Mænds Raad, som fandtes paa Island, og som nu var tilstede paa Althinget. Ravn og Gunnlaugs Holmgang var den sidste, som blev fremmet her paa Island.

En Morgen da Gunnlaug og Hermund gik ned til Dyraaen for at bade sig, saa de en Flok Kvinder gaa paa den anden Side af Aaen; i denne Flok var Helga. Ser du Helga, din Veninde, hinsides Aaen? sagde Hermund. Bist ser jeg hende, svarede Gunnlaug og kvad en Visé om hende. Derpaa gik de over Aaen, og Gunnlaug og Helga talede længe sammen. Da de gik over Aaen igjen, stod Helga længe og stirrede efter Gunnlaug. Dernæst red Folk hjem fra Thinget, og Gunnlaug blev hjemme paa Gilsbakke. En Morgen, da han vaagnede, var alle de andre oppe. Han laa i en luffet Seng indenfor Bænkene i Skaalen¹⁾. Da kom tolv fuldtvøbenede Mænd ind i Skaalen; det var Ravn Unundssøn. Gunnlaug sprang strax op og greb sine Vaaben. Ravn sagde: Du har intet at røddes for; mit Grendo her er dette, som du skal høre. I Sommer paa Althinget bod du mig Holmgang, og tyktes det dig da, at den ikke blev fuldprøvet; nu tilbyder jeg dig derfor, at vi begge skal fare bort fra Island og gaa paa Holm i Norge; der vil ei vore Frænder være os i Veien. Der talte du som en brav Mand, sagde Gunnlaug; dette Raar vil jeg gjerne modtage; men bliv nu her og nyd al den Gjestfrihed, som du vil have. Ravn

¹⁾ Skaale var et almindeligt Navn paa Stuebygningen (ogsaa Ildskaale, da Ilden stadig pleiede at brænde paa Arnen midt i den).

takkede for Tilbudet, men sagde, at han nu maatte ride hjem igjen, og dermed skiltes de. Begges Frænder tyktes ilde om dette, men de kunde ikke gjøre noget ved Sagen, saa hidfige som begge var, og desuden maatte vel det frem fare, som skulde ske.

Om Ravn er nu at fortælle, at han gjorde sit Skib seilfærdigt i Leirubaag. Blandt dem, som fór med Ravn, nævnes to Mænd, Grim og Olaf, Søstersønner af hans Fader Anund, begge gilde Mænd. Alle hans Frænder tyktes det stor Skade, at han fór saaledes bort; men han sagde, at han havde budet Gunnlaug Holmgang, fordi han ikke syntes sig at have nogen Glæde af at være gift med Helga; derfor maatte en af dem falde for den anden. Saasnart Ravn fik Bør, gif han tilsøs og kom til Throndhjem; der var han den Vinter og spurgte ikke noget til Gunnlaug; han biede ogsaa næste Sommer paa ham og blev endnu en Vinter i Throndhjem paa et Sted, som hedder Levanger.

Gunnlaug Ormstunge tingede sig Plads paa Hallfred Vandrædeskalds Skib nord paa Sletten. De blev meget sent færdige og gif derpaa, saasnart de fik Bør, tilhavs; lidt før Vintrenat kom de til Orknøerne. Der raadede endnu Sigurd Jarl Lodvesøn. Gunnlaug fór til Jarlen og blev der om Vintren, vel anseet af ham. Om Vaaren rustede Jarlen sig til Hærfærd; Gunnlaug slog sig i Følge med ham, og de herjede om Sommeren viden om paa Syderøerne og i Skotlandsfjordeue og holdt mange Slag; overalt, hvor de kom, viste Gunnlaug sig som den djerreste og raskeste Helt og den vældigste Krigsmand. Sigurd Jarl seilede hjem tidligt paa Sommeren; men Gunnlaug gif ombord paa et Kjøbmandsskib, som skulde til Norge, og skiltes meget venstabeligt fra Sigurd Jarl. Gunnlaug fór nord til Throndhjem til Jarlen paa Lade og kom did tidligt paa Vintren. Jarlen modtog ham

venligt og bad ham blive hos sig, og Gunnlaug modtog Tilbudet. Jarlen havde hørt, hvad der var foregaaet mellem ham og Ravn, og sagde til Gunnlaug, at han nedlagde Forbud mod, at de gik paa Holm i hans Rige. Gunnlaug svarede, at han fik raade; han blev der om Vintren og var hele Tiden saamælt. En Dag ud paa Baaren gik Gunnlaug og hans Frænde Thorkell ud. Da de var et Stykke fra Gaarden, saa de en slet Bold foran sig; paa den var der en Mandring og midt i den stod to væbnede Mænd og fegtede med hinanden; de kaldte den ene Ravn og den anden Gunnlaug. De, som stod der og saa paa, sagde, at der var lidet Mod i Islænderne, og at de vare sene til at hugse sine Ord. Gunnlaug mærkede, at dette var gjort paa Spot, og gik taus bort. Lidt efter sagde Gunnlaug til Jarlen, at han ikke længer kunde taale hans Hirdmænds Spot og Haansord om hans Sag med Ravn, og bad Jarlen skaffe sig Folge ind til Levanger. Jarlen havde allerede faaet Bud om, at Ravn var faret bort fra Levanger østover til Svithjod og gav derfor Gunnlaug Orlov til at fare og to Mænd med paa Færden.

Gunnlaug for nu selv syvende fra Lade ind til Levanger; men om Morgenens samme Dag, som Gunnlaug kom der om Kvelden, var Ravn faret derfra selv femte. Gunnlaug drog da derfra ind til Verdalen og kom hver Aftid til det Sted, hvor Ravn havde været den foregaaende Nat. Gunnlaug for videre, indtil han kom til den øverste Gaard i Dalen, som hedder Sul; derfra var Ravn faret om Morgenens. Gunnlaug standsede da ikke, men drog afsted strax om Natten og fik om Morgenens i Solrindingen Die paa Ravn og hans Mænd. Ravn var da kommen til et Sted, hvor der var to Bande og flette Bolde mellem Bandene; disse Bolde hede Gleipnesvoldene; i det ene Band gik der et Nes ud, som hedder

Dingenes. Der standsede Ravn og hans Mænd; hans Frænder Grim og Olaf var med ham. Da de mødtes, sagde Gunnlaug: Vel er det, at vi nu har fundet hinanden. Ravn svarede, at det heller ikke var ham imod. Nu er der to Aar at vælge, siger Ravn; enten kæmpe vi alle, saaledes at der er lige mange paa begge Sider, eller vi to alene. Gunnlaug svarede, at det var ham det samme. Da sagde Grim og Olaf, Ravns Frænder, at de ikke vilde staa og se paa, naar de kæmpede; det samme sagde Thorkell svarte, Gunnlaugs Frænde. Da sagde Gunnlaug til de Mænd, Jarlen havde givet ham med: I skal sidde her og se til og yde begge Parter den fornødne Pleie og bære Frasagn om vort Møde. Saa gjorde de.

Derpaa gik de imod hinanden og sloges alle kjæft. Grim og Olaf gik begge mod Gunnlaug alene, og Enden paa deres Kamp blev, at han dræbte dem begge uden selv at faa noget Saar. Ravn kæmpede imidlertid med Thorkell svarte, og Thorkell faldt og lod sit Liv der; tilsidst faldt alle Gunnlaugs og Ravns Mænd. Da begyndte de selv at kæmpe sammen; de sloges kjæft og meget hidst og sparede ikke paa store Hug; Gunnlaug havde da Sverdet Adalraads gave, som var et ypperligt Vaaben. Omfæder gav Gunnlaug Ravn et vældigt Hug, som tog Foden af ham; dog faldt han ikke, men trak sig hen til en Træstubbe og støttede Fodstumpen paa den. Da sagde Gunnlaug: Nu er du udygtig til Kamp, og jeg vil ikke længere slaaes med dig, lemlæstet som du er. Bist har jeg lidt stor Skade, svarede Ravn; men dog kunde jeg endnu holde ud en Stund, hvis jeg fik noget at drikke. Svig mig da ei, sagde Gunnlaug, saa skal jeg bringe dig Vand i min Hjælm. Ei skal jeg svige dig, siger Ravn. Derpaa gik Gunnlaug til en Bæk, øste Vand i sin Hjælm og bragte Ravn det. Ravn tog imod Hjelmen med den venstre Haand, men med den høire hug han Gunnlaug i Hovedet, saa at

det blev et stort Saar. Isde sveg du mig nu, sagde Gunnlaug, og uhæderligt bar du dig ad mod mig, som troede dig. Sandt er det, som du siger, svarede Ravn; men jeg under dig ikke Helga den fagres Favntag. Derpaa begyndte de igjen at kæmpe hidst, og Enden blev, at Gunnlaug fik Magten over Ravn, som der lod sit Liv. Da gik Jarlsmændene frem og forbandt Gunnlaugs Saar; imens sad han og kvad en Vise. Derpaa begravede de dem, som vare faldne, satte Gunnlaug paa Hesten og førte ham ned til Levanger. Der laa han i tre Nætter, og fik fuld Tjeneste af Presten; siden døde han og blev jordet ved Kirken der. Alle tyktes det stor Skade for dem begge, at de skulde lade sit Liv paa denne Maade.

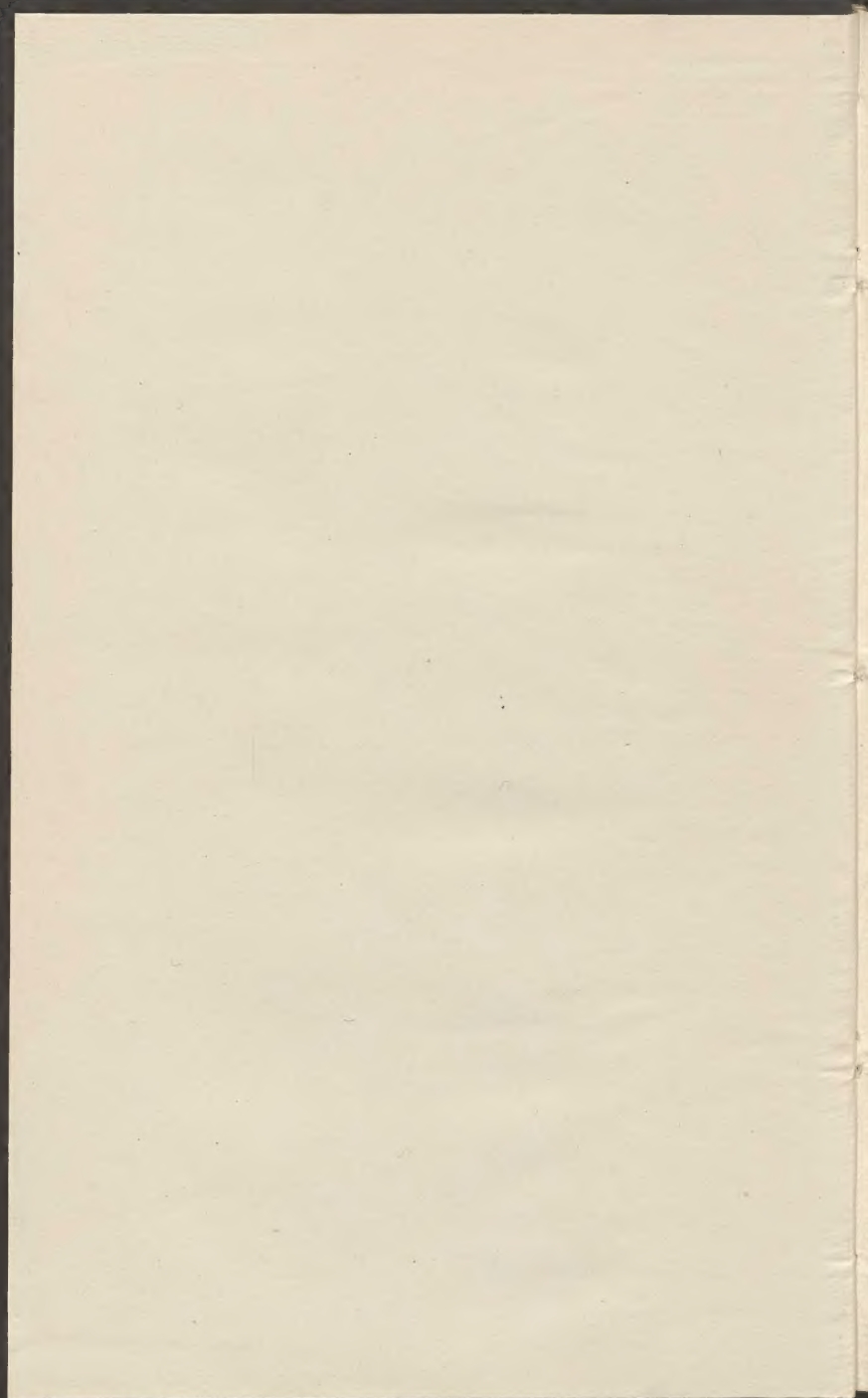
Samme Sommer, forend disse Tider spurgtes her paa Island, drømte Illuge svarte hjemme paa Gilsbakke, at Gunnlaug kom til ham meget blodig og kvad en Vise om sit Møde med Ravn. Illuge kunde Visen, da han vaagnede, og kvad den siden for andre. Samme Nat hændte det syd paa Mosfell, at Anund drømte, at hans Søn Ravn kom til ham ganske blodig og kvad en Vise om Kampen. Paa Althinget næste Sommer sagde Illuge svarte til Anund: Hvad vil du give mig i Bod for min Søn, som Ravn, din Søn, sveg mod Ord og Aftale? Viden Forpligtelse tyktes jeg mig at have dertil, svarede Anund, saa saart som jeg har sørget over deres Møde; jeg vil heller ikke kræve Boder af dig for min Søn. Det skal snart en af dine Frænder eller dine Gtmand faa undgjelde, siger Illuge. Om Sommeren efter Althinget var Illuge hele Tiden meget uglad.

Saa er sagt, at Illuge engang ud paa Hesten red hjemmefra med tredive Mand og kom til Mosfell tidligt om Morgen. Anund og hans Sønner undkom til Kirken, men Illuge greb to af hans Frænder, som hed Bjørn og Thorgrim; han lod Bjørn dræbe og hug Foden af Thorgrim. Illuge red derpaa hjem, og Anund fik

aldrig gjengjældt ham dette. Hermund Illugesøn sørgede meget over sin Broder Gunnlaug og mente, at han ikke var fuldhævet med det, som nu var gjort. Anund paa Mosfell havde en Brodersøn, som hed Ravn; han var en stor Færmænd og eiede et Skib, som stod paa Land i Rutafjorden. Om Vaaren red Hermund alene hjemmefra nord over Holtavardeheden til Rutafjorden; der for han ud til Bordsø-Havn, hvor Ravens Skib laa; det var da næsten seilklart. Styresmanden Ravn var paa Land, og mange Mænd stod hos ham; Hermund red hen til ham, stak Spydet igjennem ham og red strax bort. Ravens Kammerater stod haandsaldne og forfulgte ham ikke. Dermed endte Striden mellem Illuge svarte og Anund paa Mosfell.

Da en Stund var leden, bortgiftede Thorstein Egils-
søn sin Datter Helga til en Mand, som hed Thorkell Hal-
kellsøn og boede i Raundalen. Helga for hjem med ham
til hans Gaard, men fattede aldrig ret Kjærlighed til
ham; thi hun kunde aldrig glemme Gunnlaug, uagtet
han var død. Og dog var Thorkell en raff Mand, rig
og en god Skald. De havde ikke saa saa Børn sam-
men; en af deres Sønner hed Thorarin, en anden Thor-
stein. Helgas største Glæde var at udbrede Rappen Gunn-
laugsgave og stirre lange Stunder paa den. En Gang
kom der stor Sot paa Thorkells og Helgas Gaard, og
mange der laa længe og plagedes af Sygdommen. Helga
blev ogsaa syg, men var dog oppe. En Lørdagskveld
sad Helga i Ildskaalen og havde lagt Hovedet i sin Hus-
bondes Fang; da lod hun hente Rappen Gunnlaugsgave.
Da Rappen kom, rettede hun sig op, bredte den ud og
stirrede en Stund paa den; derpaa faldt hun tilbage i
sin Husbondes Fang og var da død. Helga blev bragt
til Kirke og jordet; men Thorkell boede der længe siden.
Helgas Død tyktes alle harmelig, som rimeligt var. Her
ender Sagaen.

Lbs - Íslandssafn

100444032 - 6

